

лучених в результаті обробки даних анкет). В результаті аналізу, формуються отчети для прийняття рішення, порівняльні графіки. Після, чого можливо прослідкувати в онлайн режимі цікаві процеси, їх розвиток і вносити зміни, що дозволяють упередити негативні наслідки збоїв або зупинок.

5. Висновки і перспективи подальших досліджень

Зробаний програмний комплекс моніторингу, дозволяє відслідковувати динаміку реалізації проекту, тобто зміни, що відбуваються в проекті

в реальному масштабі часу. Використання даного комплексу дозволяє підвищити швидкість збору даних, їх обробку, систематизацію, тобто покращити функцію моніторингу. Дані будуть оновлюватися автоматично, і накопичуватися на електронному носії з наступною розсилкою необхідним адресатам. В результаті цього відбудеться підвищення ефективності роботи функції комунікації і функцій оперативного управління. Абсолютно всі дані будуть знаходитися на електронному накопичувачі з подальшою можливістю постійного доступу до них, і управлінська команда буде своєчасно мати всі дані для прийняття рішення.

Література

1. Aleksej Polkovnikov. E'ffektivnoe upravlenie proektami. [Tekst] / Aleksej Polkovnikov. — Moskva 1998g. 56,58 s.
2. I.I. Mazur UPRAVLENIE PROEKTAMI. [Tekst]/ I.I. Mazur V.D. Shapiro N.G. Ol'derogge // UCHEBNOE POSOBIE 2-e izdanie. Pod obshhej redakciej professora I.I. Mazura. — M. Omega-1, 2004.
3. <http://www.lobanov-logist.ru/index.php?newsid=617/Sto pravil rukovoditelej proektov NASA Dzherrri Me'ddon>.

У статті розглянуто сутність фінансового моніторингу в процесі прийняття рішень. Розкрито його мету та завдання. Обґрунтовано основні складові та інформаційне забезпечення системи моніторингу

Ключові слова: фінансовий моніторинг, система фінансового моніторингу

В статті розглянуто сутність фінансового моніторингу в процесі прийняття рішень. Розкрито його мету та завдання. Обґрунтовано основні складові, а також його інформаційне забезпечення

Ключові слова: фінансовий моніторинг, система фінансового моніторингу

In the article essence of the financial monitoring is considered in the process of making decision. Its purpose and mission is disclosed. The main components and also its dataware is grounded

Keywords: financial monitoring, system of the financial monitoring

УДК 336.71

ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ В УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ

Н. В. Москаленко

Доцент

Кафедра банківської справи та фінансового моніторингу

Національний університет державної податкової служби України

вул. Карла Маркса, 31, м. Ірпінь, Україна, 08201

Контактний тел.: 097-793-31-11

E-mail: NAVIMO@ukr.net

У сучасних економічних умовах, що характеризуються нестабільністю макроекономічної ситуації, високим рівнем невизначеності зовнішнього середовища, загостренням конкуренції, підвищується роль економічних методів управління, до яких слід віднести фінансовий моніторинг. Саме використання моніторингу в різних сферах економіки дозволяє отримати об'єктивну і своєчасну інформацію про зміни внутрішніх і зовнішніх умов щодо об'єкту, яка є не-

обхідною для ухвалення ефективних управлінських рішень.

Загалом, моніторинг – це універсальний загальнонауковий метод, який застосовують на всіх етапах отримання знань для досягнення певної мети. Сутність моніторингу - в постійному спостереженні за переходом від кількісних змін системи в її якісно новий стан [3]. Основною метою створення і впровадження системи фінансового моніторингу є під-

вищення ефективності управління економічними системами.

Варто зазначити, що ефективна система управління в сучасних умовах повинна відповідати наступним вимогам [2]:

- безперервному відстеженні процесів;
- зміщення акценту з контролю минулого на аналіз майбутнього;
- забезпечення швидкої реакції;
- необхідність продуманої системи дії.

Існуючі методи і моделі управління фінансовими ресурсами не здатні досить оперативно й адекватно реагувати на різні коливання та зміни в економіці. Багато в чому це пояснюється відсутністю відповідних систем збору, систематизації й обробки великих обсягів фінансової операції. Дані засоби можуть бути реалізовані в рамках системи фінансового моніторингу, при цьому відслідковують стан об'єкту, здійснюють оцінку та дають можливість попередити незаконний розподіл власності, протидіяти легалізації доходів злочинного походження [1].

Дослідженням системи фінансового моніторингу здійснюється у різних напрямках, які відрізняються об'єктами дослідження: мікро-, мезо-, макрорівнях.

Різноманітні підходи щодо складових та призначення фінансового моніторингу наведені в роботах С.П. Солянікова, О.І. Барановського, В.І. Міщенко, С.В. Науменкова, В.І. Осіпова. Певні напрацювання щодо функцій та принципів фінансового моніторингу висвітлені в роботах П.Я. Бакланова, А.В. Гукової, О.Є. Користіна, О.Б. Сладкової. Водночас, на сьогодні немає єдиного підходу до тлумачення понять фінансовий моніторинг, система фінансового моніторингу та недостатньо висвітлені питання важливості фінансового моніторингу в управління економічними системами.

Мета нашого дослідження полягає у з'ясування сутності, структури та принципів фінансового моніторингу в управлінні економічними системами.

Основними завданнями системи фінансового моніторингу є:

- визначення необхідних інформаційних джерел;
- розробка ефективної системи збору, обробки та зберігання відповідної інформації;
- оцінка достовірності інформації;
- архівація, хронологія та зберігання бази даних;
- створення умов використання інформації у процесі прийняття відповідних рішень.

Основні етапи розробки системи фінансового моніторингу передбачають наступне: опис об'єкта управління (певні показники, зміст інформаційної бази); визначення певних змінних показників, від яких залежить ефективність функціонування об'єкта управління; виділення параметрів управління (механізм моніторингу); моделювання функціонування системи моніторингу (створення інформаційної бази для управління); опис змісту планування (складання планів); створення алгоритму моніторингу [4].

Визначальне значення для функціонування системи фінансового моніторингу має її інформаційне забезпечення, яке є сукупністю інформаційних ресурсів і способів їх організації, необхідних для реалізації процедур моніторингу.

З метою побудови ефективної системи моніторингу необхідно вивчити інформаційні потоки, що

циркулюють, та їх роль в процесі його здійснення і забезпечити оптимальну організацію їх рухів. Для проведення моніторингу використовуються інформація, що формується усередині, а також що надходить ззовні. Її слід перетворити у форму, зручну для сприйняття і використання при ухваленні певних рішень.

В процесі фінансового моніторингу інформаційна база формується з урахуванням реалізації ряду вимог, що пред'являються до будь-якої інформації, яка використовується для прийняття рішень.

Сама інформація повинна мати певні якісні елементи:

- своєчасність - одна з найважливіших вимог, вона визначає актуальність результатів аналізу, отриманих при використанні цієї інформації, що дозволяє вчасно прийняти рішення. Варто зазначити, що в системі фінансового моніторингу дана вимога багато в чому визначає ефективність функціонування усїєї системи;

- достовірність - початкові дані повинні максимально достовірними та об'єктивними. Інакше висновки, зроблені на основі вивчення і аналізу такої інформації, не відповідатимуть дійсності, а прийняті рішення будуть невірними;

- релевантність (істотність) - в процесі управління розглядаються тільки ті відомості, які потрібні для ухвалення відповідного рішення;

- повнота - інформація повинна надаватися в обсягу, необхідному для здійснення контролю і аналізу певних операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;

- аналітичність - проведення подальшого аналізу з найменшими витратами часу;

- економічність - витрати на обробку інформації не повинні перевищувати економічний ефект від її використання. Необхідно забезпечити мінімум витрат на збір, зберігання і використання даних, у зв'язку з чим виникає необхідність вивчення її корисності і на цій основі вдосконалення механізму отримання інформаційних потоків шляхом усунення зайвих даних;

- нормативність - правову інформацію формують законодавчі та інші акти, що визначають правову основу функціонування системи фінансового моніторингу. Важливість такого роду інформації для оцінки пов'язана з тим, що дані документи регламентують діяльність відповідних органів в даній системі та сам процес фінансового моніторингу.

Варто зазначити, що інформація передається у процесі даної комунікації, є інформаційним обміном між суб'єктами, що мають спільні цілі, інтереси та взаємодіють між собою. Ефективність даної комунікації вимагає від кожної зі сторін певних навичок та вмінь, а також певного взаємного розуміння.

Інформаційні потоки, що виникають у сфері фінансового моніторингу, розглядаються як основні та допоміжні. Основними інформаційними джерелами є інформація, отримана в результаті проведення суб'єктами моніторингу, до допоміжної - відносять збір уточнюючої, деталізуючої інформації у сфері фінансового моніторингу [5].

Формування інформаційної бази, яка необхідна для моніторингової діяльності забезпечується за рахунок спостереження за певними плановими фінансовими показниками та нормативами. Оцінка фактичних

показників від планових – відхилення, дає можливість визначити реальний стан об'єкта моніторингу. Діагностика виявлених відхилень – є інформацією для формування необхідних управлінських рішень, що забезпечує вчасне попередження або уникнення небажаних результатів. Розробка оперативних рішень у відповідності до встановлених цілей і показників – визначає фінансовий моніторинг не тільки як інформаційно-аналітичний процес чи систему, та надає йому значущості і робить невід'ємним елементом системи управління.

Під час проведення фінансового моніторингу варто використовувати широкий спектр математичного інструментарію: моделі на основі класичних методів математичної статистики, сучасних методів математичного моделювання і статистики, моделі системного

аналізу, дискретної математики, коефіцієнтного аналізу тощо.

Підсумовуючи вищевикладене, можемо зазначити, що фінансовий моніторинг дає можливість прискорити процес обробки інформаційних масивів, що дозволяє зекономити час, та максимально скорочує період прийняття управлінських рішень.

Він представляє собою широкий комплекс заходів організаційно-методологічного та управлінського характеру.

Фінансовий моніторинг є частиною системи управління різних рівнів економіки, дозволяючи отримати об'єктивну і своєчасну інформацію про зміни внутрішніх та зовнішніх по відношенню до об'єкта управління умов, необхідну для прийняття ефективних управлінських рішень.

Література

1. Про затвердження Типового положення про функціональну підсистему Єдиної державної інформаційної системи у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму: Наказ Держфінмоніторингу України від 24.03.2006 р. № 56 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 17. – С. 238 – Ст. 1292.
2. Галіцин В. К. Моделі та технології систем моніторингу в економіці : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора економ. наук: 08.03.02. «Економіко-математичне моделювання» / В. К. Галіцин. - Київ, 2001. – 30 с.
3. Сладникова О.Б. Информационный мониторинг: теоретико-методологические основы: Учеб. пособие [для вузов] / О.Б. Сладкова; Моск гос. ун-т культуры и искусства. – М.: МГУКИ, 2001. – 63 с.
4. Система фінансового моніторингу. Методологія проектування / [Мозенцов О.В., Клебанова Т.С., Раєвнева О.В., Дубровіна Н.А., Мілов О.В.]; під ред. О. В. Мезенкова. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2005. – 151 с.
5. Москаленко Н.В. Інформаційна складова фінансового моніторингу / Н.В. Москаленко // Науковий економічний журнал «Актуальні проблеми економіки» №6(120), 2011. – 273 с.

Пропоновано спосіб виявлення періодичності в зовнішніх та внутрішніх факторах, що впливають на успішність проектів. Найбільш вірогідне припущення може бути отримане методом максимальної ентропії

Ключові слова: циклічність процес проект

Предлагается способ выявления периодичности во внешних и внутренних факторах, влияющих на успешность проектов. Наиболее вероятное предсказание может быть получено методом максимальной энтропии

Ключевые слова: цикличность процесс проект

The way to identify the frequency of the external and internal factors affecting the success of projects are proposed. The most likely prediction can be obtained by the method of maximum entropy

Keywords: cycle processes, process, project

УДК 65.01

ВЫЯВЛЕНИЕ ЦИКЛИЧНОСТИ В ПРОЦЕССАХ, ВЛИЯЮЩИХ НА ВЫПОЛНЕНИЕ ПРОЕКТА

В. Ф. Литвинов

Кандидат физико-математических наук, доцент
Кафедра управления системами безопасности жизнедеятельности

Одесский Национальный политехнический университет
пр. Шевченко, 1-3, г. Одесса, Украина, 65044

Контактный тел.: 097-769-1-679, 050-653-14-32

E-mail: litv@te.net.ua

Известно, что на успешность проекта зависит от правильного учета процессов, влияющих на ход и за-

дачи проекта. Этот учет особенно важен при оценке рисков проекта, связанных с определением его стои-